

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

Erilaisten tietoaineistojen datan avaaminen tulisi saattaa palveluntarjoajan (järjestelmätoimittajat) vastuulle oleviksi kustannuksiksi. Ei tulisi olla nykyisen kaltaista tilannetta, jossa palvelun lainmukaistamiseksi asiakkaalta peritään maksuja, jotta noudatettaisiin lakia.

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei velvoiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

Datan pitää liikkua, tietosuoja huomioiden, kaikkien viranomaisten, kansalaisten ja julkisia palveluja tarjoavien osapuolten väleillä. Tässä avoimet rajapinnat ja palveluväylät (ns. Kapa-väylä) ovat tärkeässä osassa.

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

-

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

Kansallisen turvallisuuden näkökulmasta kriittisten palvelujen, kuten esim. energia- ja vesihuolto, turvaamista ei saa riskeerata avaamalla dataa osapuolille jotka voivat tätä hyödyntää haitallisesti ja palvelujen jatkuvuuteen vaikuttavasti.

Liiketoiminnan näkökulmasta puolestaan näiden yhtiöiden datan avaaminen mahdollistaa näiden palvelujen kehittämisen entistä paremmiksi ja tehokkammiksi, sekä erilaisten uusien innovatiivisten palvelujen toteuttamisen.

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

Sähkölaitos, vesilaitos, lämpölaivos, julkinen liikenne....

Tunnistatteko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

Ei mielestämme tässä avoimella datalla tarkoitettussa laajuudessa ja merkityksessä.

Erinäisiä julkisia asiakirjoja ja tietoja hyödynnetään jo nyt laajalti oman toiminnan hyödyntämiseen ja kehittämiseen.

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

Jos julkisin varoin luodaan dataa erilaisten palvelujen tarjoamisen yhteydessä, tulee se olla hyödynnettävissä etenkin muiden julkisten organisaatioiden kesken, mutta myös avoimeen tutkimus ja kehitystyöhön.

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistojen tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

Jos tietojen avaaminen aiheuttaa edes pienen epäilyksen tietojen väärinkäytöstä, aiheuttaa tämä sen ettei kyseistä dataa enää anneta saataville.

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

Lähtökohtaisesti julkisella rahalla tuotettu data tulee olla jo nyt avointa, tässäkin toki tietosuoja huomioiden.

Tunnistatteko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

-

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tulitaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaineistoiksi?

Erilaiset tilastotiedot, esim. väestökehityksestä, osaamistasoista, terveystiedot, yms. ovat nähdäksemme komission tasolla tärkeitä ja hyödynnettäviä tietoja.

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

-

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

Datan avaaminen on lähes aina melko työlästä ja aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia, erityisesti jollei huomioida järjestelmätoimittajien kustannusvastuuta tuottaa lainmukaista palvelua.

Toisaalta datan avaamisen mahdollisesti mukanaan tuomat lisä- / oheispalvelut tuovat lisäarvoa organisaatiolle ja näiden palveluille.

Kokonaisvaikutusta on vaikea lähteä tässä vaiheessa arvoimaan. Laki kuitenkin mahdollistaa datan hyödyntämisen parantavan huomattavasti julkisten palvelujen määrää ja ja ennenkaikkea laatua jatkossa.

Avoimella datalla on omistaja, siksi tulisikin olla selkeästi määritellyt ne eettiset periaatteet joilla julkista avointa dataa voidaan hyödyntää ja ettei joku sen jatkohyödyntäjä pysty kehittämään itselleen sellaista asemaa, joka käytännössä estää muilta julkisen datan kehittämisen ja käytön.

Hiirsalmi Petri
Imatran kaupunki